

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Бахчиванжи Л.А., к.е.н., доцент, Євтушок О.В., к.е.н., ст. викладач

Значек Р.Р., к.т.н., ст. викладач

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Перехід на ринкові умови господарювання в аграрному секторі економіки виступив каталізатором розвитку аграрного підприємництва. Однак тривале реформування аграрного сектора економіки України породило цілу низку економічних і фінансових проблем, з якими стикаються в своїй діяльності малі і середні аграрні підприємства. З одного боку, відбувається поступова капіталізація, з іншого – має місце неспроможність більшості підприємств здійснювати модернізацію матеріально-технічної бази, спостерігається високий ступінь фізичного і морального зносу основних засобів і відсутність фінансових ресурсів для їх відтворення, вкрай неефективне управління їх використанням.

Для вирішення завдання з підвищення ефективності використання основних засобів та отримання потенційно можливих фінансових результатів діяльності аграрних підприємств актуальними постають питання розробки конкретних заходів, спрямованих на зростання продуктивності основного капіталу, практичне застосування яких дасть змогу використовувати наявні в підприємствах виробничі потужності, а також визначити основні чинники, що сприятимуть розширенню їх відтворенню.

На підприємствах України склалася ситуація, що більша частина споруд, техніки та обладнання зношена фізично та застаріла морально, і тому вимагає заміни. За офіційними даними та експертними оцінками, більше 60 % основних засобів усіх малих і середніх підприємств країни є застарілими. Вони вже не забезпечують ефективне та інтенсивне виробництво. А це призводить до великих виробничих витрат. Адже, застосовуючи морально застаріле обладнання, підприємства часто вимушені використовувати морально застарілі технології, які закладені при створенні цієї техніки.

Ліквідувати негативний вплив зношення основних засобів на продуктивність їх функціонування можливо за рахунок впровадження ефективної стратегії відтворення основних засобів та диверсифікації джерел капітальних вкладень. Світова практика свідчить, що капітальні вкладення є важливим каталізатором виробництва, підґрунтям стабільного економічного піднесення як окремих господарюючих одиниць, так і держави у цілому.

З проведеного дослідження стану і динаміки капітальних вкладень в малих і середніх аграрних підприємствах можна зробити висновок, що на даний час інвестиції в розвиток аграрного виробництва за рахунок усіх джерел фінансування не забезпечують навіть простого відтворення основних засобів. Підприємства у цій сфері відчувають гостру нестачу коштів для оновлення матеріально-технічної бази, що уповільнює її розвиток. Динаміка капітальних інвестицій в АПК України свідчить, що малі та середні суб'єкти аграрного підприємництва є не досить привабливими як для вітчизняних, так і для закордонних інвесторів. Заходи, спрямовані на підвищення рівня інвестиційної привабливості АПК, не зможуть миттєво перетворити галузь на привабливу для інвесторів, але допоможуть стабілізувати нинішнє становище сільськогосподарських підприємств, поліпшити їх фінансово-виробничі показники та закласти надійний фундамент для ефективної діяльності у сфері інвестування взагалі та капітального інвестування агропромислового комплексу України зокрема.

Як показало проведене дослідження на прикладі суб'єктів підприємництва аграрного сектора Роздільнянського району Одеської області, інвестиційна активність малих та середніх аграрних підприємств є досить низькою, особливо це проявляється в підприємствах державної форми власності. Типовою є ситуація, яка склалася у державному підприємстві «ДГ ім. О.В. Суворова» ІСГ Причорномор'я: за три роки досліджуваного періоду капітальні

вкладення здійснювались лише переважно як витрати діяльності у вирощування довгострокових біологічних активів свинарства – тварин основного стада (табл. 1).

Таблиця 1 – Динаміка і структура капітальних інвестицій в ДП «ДГ ім. О.В. Суворова» ІСГ Причорномор'я

Показники	2016 р.		2017 р.		2018 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Капітальне будівництво	–	–	75,0	18,1	–	–
Вирощування довгострокових біологічних активів	327	100,0	339	81,9	417	100,0
Разом капітальних інвестицій	327	100,0	414	100,0	417	100,0

Капітальні вкладення в розвиток технічних засобів та оновлення машинно-тракторного парку в підприємстві відсутні. Щорічне зменшення якісного та кількісного складу машинно-тракторного парку державних сільськогосподарських підприємств та його вартості зменшують можливості оновлення активної частини основних засобів за рахунок лише їх амортизації.

Проблема забезпечення технічними засобами, яких не вистачає на даний час для обробки ґрунту, догляду за посівами, збирання врожаю, може бути вирішена за рахунок державно-приватного партнерства на основі надання послуг приватними підприємствами щодо здійснення технологічних операцій в рослинництві. Так, у 2018 р. державному підприємству «ДГ ім. О.В. Суворова» надано послуги щодо виконання механізованих робіт (посіву, культивуації, обробки та підживлення посівів) технікою приватного підприємства ТОВ «Зоря» на суму понад 4 млн. грн.

Приватні підприємства, як зокрема ТОВ «Зоря», динамічно розвиваються, що характеризується зростанням за останні три роки досліджуваного періоду середньорічної вартості активів майже у 2 рази. При цьому мають місце випереджальні темпи зростання чистого доходу і чистого прибутку, що обумовило підвищення рівня рентабельності активів (табл. 2).

Таблиця 2 – Розміри та рентабельність діяльності суб'єкта малого аграрного підприємництва ТОВ «Зоря» Роздільнянського району Одеської області

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. від 2016 р. (+, -)
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	20744	33928	44836	24092
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	21340	36149	43993	22653
Чистий прибуток, тис. грн.	4027	9331	12727	8700
Рівень рентабельності активів, %	19,4	27,5	28,4	9,0 відсоткових пунктів

Узагальнення результатів дослідження дозволяє зробити наступні висновки. Основним джерелом капітальних вкладень на даний час у малих та середніх аграрних підприємствах є чистий прибуток. В умовах децентралізації сукупність аграрних підприємств всіх форм власності слід розглядати як складові єдиної системи аграрного сектора адміністративного району, що взаємодіють для вирішення соціально-економічних проблем сільських територій. Проблема капітальних інвестицій в малих і середніх аграрних підприємствах адміністративного району може бути вирішена шляхом державно-приватного партнерства, що передбачає надання послуг з виконання технологічних операцій у рослинництві технічними засобами приватних підприємств. Приватним підприємствам пропонується здійснювати середні за обсягом капітальних інвестицій проекти, пов'язані з пріоритетним на даний час напрямом – оновленням машинно-тракторного парку за рахунок

власного джерела – чистого прибутку. У той час як державним підприємствам у короткостроковому періоді, виходячи з їх фінансових спроможностей, доцільно здійснювати лише мікроінвестиційні проекти в розвиток біологічних активів рослинництва і тваринництва.

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ СИРОКОПЧЕНИХ І СИРОВ'ЯЛЕНИХ М'ЯСОПРОДУКТІВ

**Агунова Л.В., канд. техн. наук, доцент, Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор,
Шлапак О.В., СВО «бакалавр», II курс
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

У останні роки в Україні спостерігалась тенденція до зростання цін на м'ясоковбасні вироби. Це, передусім, пов'язано із об'єктивними факторами: зменшення поголів'я сільськогосподарських тварин, втратою виробничих потужностей на сході України та у АР Крим, збільшенням тарифів на енергоносії. Окремо слід виділити групу сирокочених і сиров'ялених м'ясопродуктів які традиційно мали високу вартість адже це продукція преміального сегменту. Споживачі віддають перевагу даній продукції через специфічний, приємний смак, гармонійний аромат, високу споживчу цінність та тривалий термін зберігання. На ринку України ці продукти представлені переважно вітчизняними виробниками, серед них: ТМ «Алан», ТМ «Спеццех», ТМ «Наші ковбаси» (М'ясопереробна фабрика «Алан»), ТМ «Ятрань» (ТДВ «М'ясокомбінат «Ятрань»), ТМ «Глобіно» (Глобинський м'ясокомбінат), ТМ «Гармаш» (ПП Фірма «Гармаш»), ТМ «Ювілейний», ТМ «Самобранка» (ТОВ м'ясокомбінат «Ювілейний»), ТМ «Сегрос» (ПП «Сегрос»), ТМ «Добров», ТМ «Мясная лавка» (ТОВ м'ясна фабрика «Фаворит Плюс»), ТМ «Укрпромпостач-95 Переяслав» (ТОВ ВКФ «Укрпромпостач-95» ЛТД), ТМ «Фарро» (ПрАТ «Кременчукм'ясо») та інші. Частка імпортової продукції на ринку незначна і представлена переважно продукцією преміям-класу європейських виробників ТМ «Argal», ТМ «Carchelejo», ТМ «ESPUNA».

Впродовж 2019 року у великих мережевих супермаркетах м. Одеси і Одеського регіону нами проведено аналіз асортиментного ряду сирокочених і сиров'ялених виробів. Проведений аналіз дозволив встановити, що супермаркети реалізують широкий асортимент продукції який вирізняється інгредієнтним складом, способом пакування, масою, реалізацією у вигляді батонів або у нарізаному вигляді, ціною, країною-виробником (табл. 1).

Таблиця 1 – Характеристика асортименту сирокочених і сиров'ялених м'ясопродуктів за показниками широти, повноти і стійкості

Торгова мережа	Число різновидів в продажу, діюча широта	Коефіцієнт широти, (КШ), % *)	Число різновидів в продажу, діюча повнота	Коефіцієнт повноти, (КП), % **)	Число різновидів в продажу, які мають сталий попит	Коефіцієнт стійкості, (КС), %
Метро С&С	22	73	99	58	16	53
АШАН	25	83	100	58	23	77
Таврія В	25	83	73	43	18	60
Fozzy	17	57	144	84	16	53
Сільпо	5	17	16	9	4	13
Копійка	6	20	27	15	4	13
АТБ	2	7	3	2	2	7
Обжора	13	43	53	31	9	30

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ	
Павлов О.І.	311
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	
Самофатова В.А.	312
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ	
Дідух С.М.	314
ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Крупіна С.В., Яблонська Н.В.	315
АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	317
ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобоцька Л.Л., Фрум О.Л.	319
ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.	321
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Берегова Т.А.	322
ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА ЯК НОВА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ	
Мініна В.О.	324
СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ЯК ПРЕДМЕТ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	
Федорова Т.С.	326
ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ	
Петков О.І.	328

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗЕРНОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.	330
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	
Свистун Т.В.	333
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТУ УКРАЇНСЬКОГО БОРОШНА	
Савченко Т.В.	335
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Шалений В.А.	336
ВПЛИВ УТИЛІЗАЦІЇ ТА ВТОРИННОЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НА СТАН НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.	338
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ	
Бровкіна Ю.О., Кривоногова І.Г.	340
ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ПРОЕКТУ СОНЯЧНИХ ХОЛОДИЛЬНИХ УСТАНОВ	
Константинова Т.В.	341
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ БЕЗВІДХОДНОГО АГРОВИРОБНИЦТВА: ПАРАМЕТРИ ТА ПОКАЗНИКИ	
Андрейченко А.В., Горбаченко С.А.	342
УПРАВЛІННЯ ХАРЧОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ	
Немченко В.В., Немченко Г.В.	344

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ	
Мардар М.Р., Памбук С.А., Лозовська Г.М.	346
КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	
Бахчиванжи Л.А., Євтушок О.В., Значек Р.Р.	348